

De minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Goedkeuring van het ontwerp van samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie betreffende de implementatie van het Verdrag van 's-Gravenhage van 19 oktober 1996 inzake de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning, de tenuitvoerlegging en de samenwerking op het gebied van ouderlijke verantwoordelijkheid en maatregelen ter bescherming van kinderen (hierna Verdrag van 's-Gravenhage) en van Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1347/2000 (hierna Verordening Brussel IIbis)

- Goedkeuring voorontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord

Principiële goedkeuring

1. Situering

Het voorontwerp van instemmingsdecreet beoogt uitwerking te geven aan het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke

Gemeenschapscommissie in uitvoering van het Verdrag van 's- Gravenhage en Verordening Brussel II bis.

Dit samenwerkingsakkoord bepaalt de samenwerking op het gebied van ouderlijke verantwoordelijkheid en maatregelen ter bescherming van kinderen tussen de federale overheid en de gemeenschappen in een internationale context. De facto vallen de kindbescherming en de plaatsing van kinderen in een instelling of in een opvanggezin onder de bevoegdheid van de gemeenschappen, terwijl de ouderlijke verantwoordelijkheid, het recht op persoonlijk contact, de huisvesting, de voogdij en de bepaling van de desbetreffende regels van het internationaal privaatrecht federale aangelegenheden zijn.

Voorliggende nota beoogt de goedkeuring van voormeld ontwerp van samenwerkingsakkoord tussen de federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap en de principiële goedkeuring van het voorontwerp van decreet houdende instemming met bovenvermeld samenwerkingsakkoord.

Op het overlegcomité van 26 april 2017 werd instemming verleend met het voormeld ontwerp van samenwerkingsakkoord.

2. Inhoud samenwerkingsovereenkomst

In een streven naar vereenvoudiging en efficiëntie en om een transparante samenwerking tussen de federale overheid en de gemeenschappen inzake de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bescherming van kinderen en ouderlijke verantwoordelijkheid te garanderen, stelt het samenwerkingsakkoord vast dat alle verzoeken -zowel de verzoeken van een buitenlandse autoriteit gericht aan België als de verzoeken van België gericht aan een buitenlandse autoriteit- via één Belgische centrale autoriteit verlopen.

Parallel aan de federale centrale autoriteit voorziet dit samenwerkingsakkoord, in de aanwijzing van contactpunten bij elke gemeenschap.

Op die manier behoudt de centrale autoriteit het overzicht en kan men makkelijker in overleg treden. Indien nodig zal de centrale autoriteit de verzoeken verzenden naar de contactpunten van de gemeenschappen.

De dienst Internationale Samenwerking in Burgerlijk Zaken van de FOD Justitie fungeert als de Belgische centrale autoriteit.

Het agentschap Jongerenwelzijn neemt de rol op van contactpunt voor de Vlaamse gemeenschap (en in bepaalde gevallen voor de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie cfr. Artikel 3 samenwerkingsakkoord).

Hieronder volgt een beknopte uiteenzetting van de procedure die moet gevolgd worden voor verzoeken van een buitenlandse autoriteit gericht aan België enerzijds en voor verzoeken van België gericht aan een buitenlandse autoriteit anderzijds.

2.1. Verzoeken van een buitenlandse autoriteit gericht aan België

2.1.1. Behandeling door de Belgische Centrale Autoriteit

Het uitgangspunt is dat alle verzoeken om informatie, bijstand, voorafgaande machtiging tot plaatsing van kinderen afkomstig van één van de Staten die partij zijn bij het Verdrag of de lidstaten van de Europese Unie ontvangen worden door de centrale autoriteit op het niveau van de Federale Staat, zelfs indien het een gemeenschapsmaterie betreft of indien er reeds uitwisselingen zijn geweest tussen de buitenlandse autoriteiten en de gemeenschappen (artikel 4 van het samenwerkingsakkoord).

Bij de behandeling van dat verzoek kan de centrale autoriteit het advies vragen van elke autoriteit die onder de federale Staat of een ander bevoegdheidsniveau valt. Zij kan tevens een beroep doen op de adviezen van instellingen die actief zijn op het gebied van ouderlijke verantwoordelijkheid of kindbescherming. De Belgische centrale autoriteit kan tenslotte ook beschikken over alle informatie en documenten, ongeacht de bron ervan, die zij relevant acht om tegemoet te komen aan het verzoekschrift dat is gericht aan België. Die informatie en documenten kunnen afkomstig zijn van de geraadpleegde autoriteiten of instellingen, maar ook van een andere herkomst zijn (politie, parket,...). Deze informatie-uitwisseling moeten plaatsvinden met inachtneming van het beginsel van vertrouwelijkheid van de uitgewisselde gegevens.

Artikel 8 van de samenwerkingsovereenkomst voorziet in een specifieke procedure voor de voorafgaande machtiging door de centrale autoriteit tot overbrenging van een kind waaraan zorg verstrekt is door middel van *kafala* of een overeenkomstig rechtsinstituut conform artikel 33 van het Verdrag van 's-Gravenhage van 19 oktober 1996. *Kafala* is een vorm van wettelijke voogdij binnen het islamitische recht. De facto is de adoptie als rechtsinstituut niet gekend binnen het islamitische recht en geven bepaalde moslimlanden de voorkeur eraan haar te vervangen door de verstrekking van zorg door middel van *kafala*.

Artikel 33 van het Verdrag van 's-Gravenhage voorziet in een procedure van verplichte goedkeuring van de Staat waar het kind zal worden opgevangen.

Overeenkomstig artikel 4 van het samenwerkingsakkoord wordt het verzoek van de autoriteit van de verzoekende Staat in eerste instantie gericht aan de Belgische centrale autoriteit. De Belgische centrale autoriteit deelt het dossier vervolgens mee aan de bevoegde dienst van de FOD Justitie. Deze dienst verzamelt alle informatie of documenten die relevant worden geacht voor het vaststellen van de materiële voorwaarden waarin het kind of zijn omgeving leeft.

Vervolgens wordt het dossier voor advies bezorgd aan de bevoegde gemeenschap. Het advies van de gemeenschap in deze procedure is doorslaggevend aangezien zij moet nagaan of de overbrenging van het kind waaraan zorg wordt verstrekt door middel van *kafala* geen verdoken preadoptieve plaatsing is en dus een manier om de voorwaarden voor interlandelijke adoptie te omzeilen.

Indien de verstrekking van zorg door middel van *kafala* een vraag betreffende verblijf of toegang tot het grondgebied (verblijfsvergunning,...) doet rijzen, voorziet de procedure in een voorafgaand advies van de Dienst Vreemdelingenzaken.

Wanneer het advies van de gemeenschappen of instellingen niet wordt gevolgd, moeten deze daarvan in kennis worden gesteld. In dat geval voorziet de procedure in een overlegvergadering met de adviesverlenende instanties om mogelijks uiteenlopende standpunten te verzoenen.

2.1.2. Behandeling door de Gemeenschappen

Indien het verzoek een gemeenschapsmaterie betreft zal de centrale autoriteit het verzoek dispatchen naar het contactpunt van de bevoegde gemeenschap en de contactgegevens van het bevoegde contactpunt meedelen aan de buitenlandse autoriteit. Vervolgens is niet langer vereist zich te richten tot de centrale autoriteit en kunnen de uitwisselingen rechtstreeks via het contactpunt verlopen (artikel 5 van het samenwerkingsakkoord).

Bij de behandeling van het verzoek kan het contactpunt advies vragen aan de centrale autoriteit of de buitenlandse autoriteit en kan zij een beroep doen op de adviezen van instellingen. Ook kan men beschikken over alle informatie en documenten die men relevant acht om tegemoet te komen aan het verzoek op dezelfde wijze als de Belgische centrale autoriteit dit doet voor het federale niveau (artikel 10 van het samenwerkingsakkoord).

Artikel 11 van de samenwerkingsovereenkomst voorziet in een specifieke procedure voor de voorafgaande machtiging door de gemeenschappen tot overbrenging van het kind met het oog op de plaatsing ervan in een opvanggezin of in een instelling waarvan sprake in artikel 33 van het Verdrag van 's-Gravenhage van 19 oktober 1996.

De procedure vertoont veel gelijkenissen met de procedure voor de voorafgaande machtiging door de centrale autoriteit tot overbrenging van een kind waaraan zorg verstrekt is door middel van *kafala* (cfr. supra), behalve dan dat de autoriteit van de gemeenschappen geen overleg hoeft te plegen met de federale Staat maar dat wel kan doen indien zij dat relevant acht.

Net als voor de machtigingen tot overbrenging in geval van verstrekking van zorg door *kafala*, zijn het gelijkgestemde standpunt van de verschillende bevoegde autoriteiten en de inachtneming van het belang van het kind prioritair. Indien de autoriteiten of instellingen een advies uitbrengen dat door de autoriteit van de gemeenschap niet wordt gevolgd, belegt zij een overlegvergadering met alle geraadpleegde autoriteiten en instellingen.

2.2. Verzoeken van België gericht aan een buitenlandse autoriteit

2.2.1. Verzoek door Belgische centrale autoriteit

Artikel 13 van de samenwerkingsovereenkomst bepaalt dat alle verzoeken gericht aan buitenlandse autoriteiten in principe doorverwezen worden door de Belgische federale centrale autoriteit, zelfs indien deze een gemeenschapsmaterie betreffen en zelfs indien de buitenlandse autoriteiten en de autoriteiten van de gemeenschappen bijvoorbeeld reeds tevoren informatie rond gelijkaardige verzoeken uitgewisseld.

Vooraleer zich te richten tot de buitenlandse autoriteiten kan de Belgische centrale autoriteit adviezen inwinnen van verschillende autoriteiten of instellingen die zij nuttig acht om te raadplegen. Zij kan alle documenten of inlichtingen verzamelen die zij nodig acht om haar opinie te vormen.

2.2.2. Verzoek door de Gemeenschappen

Indien het verzoek uitgaat van de Gemeenschappen, moet dit via het contactpunt gericht worden aan de Belgische centrale autoriteit die het verzoek vervolgens verzendt aan de bevoegde buitenlandse autoriteiten. Voorafgaand aan de verzending kunnen de autoriteiten van de gemeenschappen alle autoriteiten en instellingen raadplegen waarvan het advies opportuun wordt geacht en kunnen zij alle relevante inlichtingen inwinnen.

Wanneer het een verzoek om een plaatsing in het buitenland betreft, moet de procedure onder artikel 11 van het samenwerkingsakkoord worden toegepast gelet op de specifieke impact die de maatregel van plaatsing in het buitenland kan hebben op de minderjarige: indien de autoriteit van de gemeenschap informatie of advies van andere instanties heeft opgevraagd, moet zij daarmee rekening houden in haar verzoek; in geval van ongunstig advies van de geraadpleegde instanties moet de autoriteit van de gemeenschap de redenen opgeven waarom zij afwijkt van de adviezen indien zij bij haar verzoek om een plaatsing in het buitenland blijft. Het advies van de Dienst Vreemdelingenzaken is niet vereist vermits het kind niet langer verblijft op Belgisch grondgebied en de kwestie van verblijf op of toegang tot het Belgisch grondgebied zich bijgevolg niet langer voordoet.

Voor een gedetailleerde artikelsgewijze bespreking kan worden verwezen naar de memorie van toelichting van het voorontwerp van wet tot instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige

Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie in uitvoering van het Verdrag van 's- Gravenhage en Verordening Brussel II bis.

3. Toelichting bij het voorontwerp van decreet

De artikelen van het voorontwerp behoeven geen verdere toelichting.

4. Weerslag op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap

De Inspectie van Financiën gaf een gunstig advies op 23 juni 2017. Een advies van de minister van Begroting is niet vereist.

5. Weerslag op de lokale besturen

Dit voorstel heeft geen weerslag voor de gemeenten, de OCMW's, de intercommunales of de provincies voor wat betreft hun personeel, de werkingsuitgaven, de investeringen en schulden en ontvangsten.

6. Weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten

Dit voorontwerp van decreet heeft geen impact op het personeelsbestand. De taken die in het samenwerkingsakkoord vermeld staan, worden vandaag reeds ingevuld binnen het Vlaams Agentschap Jongerenwelzijn dat reeds de facto optreedt als contactpunt voor de federale overheid bij internationale verzoeken.

De overeenstemmende personeelsfuncties zitten dan ook vervat in het personeelsbestand van het Agentschap Jongerenwelzijn.

7. Kwaliteit van de regelgeving

Aangezien een instemmingsdecreet een tekst is die meermaals in dezelfde vorm voorkomt, valt deze onder de uitzondering van punt 305, eerste alinea, Omzendbrief VR Wetgevingstechniek en is hier geen wetgevingstechnisch en taalkundig advies vereist.

Conform omzendbrief VR 2004/13 van 17/12/2004 dient geen reguleringsimpactanalyse te worden opgesteld gezien het hier gaat om een beslissing van de Vlaamse regering die geen regelgeving inhoudt.

8. Voorstel van beslissing

De Vlaamse Regering beslist :

- 1° haar goedkeuring te hechten aan het bijgaand ontwerp van samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie in uitvoering van het Verdrag van 's-Gravenhage en Verordening Brussel IIBis betreffende de ouderlijke verantwoordelijkheid en maatregelen ter bescherming van kinderen;
- 2° de minister-president van de Vlaamse Regering en de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin te gelasten het ontwerp van samenwerkingsakkoord, vermeld in punt 1°, in naam van de Vlaamse Gemeenschap, te ondertekenen;
- 3° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie in uitvoering van het Verdrag van 's-Gravenhage en Verordening Brussel IIBis betreffende de ouderlijke verantwoordelijkheid en maatregelen ter bescherming van kinderen en aan de bijbehorende memorie van toelichting;
- 4° de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin te gelasten over het voorontwerp van decreet, het advies in te winnen van de Raad van State;

De minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en
Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Welzijn,
Volksgezondheid en Gezin,

Jo VANDEURZEN

Bijlagen:

- Ontwerp van samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie in uitvoering van het Verdrag van 's-Gravenhage en Verordening Brussel II bis;
- voorontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie in uitvoering van het Verdrag van 's-Gravenhage en Verordening Brussel II bis;
- Memorie van Toelichting bij het voorontwerp van wet tot instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie in uitvoering van het Verdrag van 's-Gravenhage en Verordening Brussel II bis;
- Advies Inspectie Financiën.